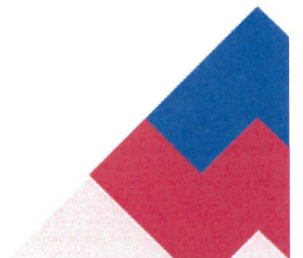

JÄMSÄ

JÄMSÄN KAUPUNGIN ARVIOINTIKERTOMUS 2022

TARKASTUSLAUTAKUNTA

Arviointikertomuksen johdanto

PUHEENJOHTAJA TERO SILVÁN

Hyvät arviointikertomuksen lukijat

Tarkastuslautakunnassa olemme arvioineet valtuuston asettaman toiminnan ja talouden tavoitteiden toteutumista kunnassa ja kuntakonsernissa sekä onko toiminta järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla. Kuulemisissa on arvioitu myös Jämsän kaupunkistrategian toimivuutta ja tunnettavuutta.

Tarkastuslautakunnassa kävimme läpi valtuuston päätöksiä ja päätösten seurantatietoja. Arvioinnin keskeisenä työkaluna oli talousarvio ja toimintasuunnitelma sekä vastaavasti toteutunut tilinpäätös ja toimintakertomus.

Tarkastuslautakunnan työskentelyssä on huomioitu lainsäädännön vähimmäisvaatimusten lisäksi kaupungin toiminnan kehittämistä, tavoitteiden asettamista, seurannan prosesseja ja arvioitavuuden edellytyksiä sekä päätösten toimeenpanojen laatua. Arvioinnin työohjelmaa laadittaessa on kuulemiset kohdistettu ja ajoitettu huomioiden toimialojen merkittävät ja ajankohtaiset muutokset tai haasteet.

Tarkastuslautakunnan arviointikertomus vuodelta 2022 on laadittu toimialojen kuulemisten, seurantaraporttien, tilinpäätösasiakirjojen ja muiden selvitysten perusteella. Arvioinnin pohjana ovat olleet myös tilintarkastajan kokouksissa antamat suulliset selvitykset ja raportit sekä toimielinten kokouspöytäkirjat ja niiden liitteet. Tarkastuslautakunnan havainnot ja kannanotot on esitetty arviointikertomuksessa.

Arviointivuonna poikkeuksellista oli se, että tarkastuslautakunta lausui kesken toimintavuoden huolensa valtuustolle Jämsän Vanhaintuki ry:n taloudellisista riskeistä.

Tarkastuslautakunta esittää, että valtuusto pyytää kaupunginhallitusta, lautakuntia, johtokuntia ja kaupungin johtoa kiinnittämään huomiota arviointikertomuksessa esitettyihin havaintoihin ja kannanottoihin.

Tero Silván

Tarkastuslautakunnan puheenjohtaja

Sisällysluettelo

Arviointikertomuksen johdanto	1
Puheenjohtaja Tero Silván	
1. Tarkastuslautakunta ja tilintarkastus	3
1.1. Tarkastuslautakunnan tehtävä ja kokoonpano	3
1.2. Tarkastuslautakunnan toiminta	4
1.2.1. Kuulemiset	4
1.2.2. Sidonnaisuusrekisteri.....	6
1.3. Tilintarkastus	6
2. Sisäinen valvonta ja riskien hallinta	6
3. Edellisten vuosien arviointikertomusten aiheuttamat toimenpiteet	7
4. Kaupunkistrategia	7
5. Taloudellisten ja toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen	7
5.1. Koko kaupunki	7
5.1.1. Tuloslaskelma	8
5.1.2. Rahoituslaskelma	8
5.1.3. Tase	9
5.1.4. Talousarvion toteutuminen.....	9
5.2. Toimialat	10
5.2.1. Yleishallinto	10
5.2.2. Sosiaali- ja terveystoimi	11
5.2.3. Sivistystoimi	11
5.2.4. Elinvoimatoimi.....	12
5.3. Liikelaikokset	12
5.3.1. Jämsän Ateria- ja Puhtauspalvelut liikelaitos	12
5.3.2. Jämsän Vesi liikelaitos.....	13
6. Talouden tasapainotusohjelman ja toimenpiteiden toteutuminen	13
7. Investointien toteutuminen	13
8. Henkilöstö	14
9. Kuntakonserniin kuuluvat yhteisöt	16
10. Tarkastuslautakunnan havainnot ja kannanotot	17
11. Tarkastuslautakunnan esitys kaupunginvaltuustolle	17

1. Tarkastuslautakunta ja tilintarkastus

1.1. Tarkastuslautakunnan tehtävä ja kokoonpano

Kuntalain 121 §:n mukaan tarkastuslautakunnan tehtävänä on:

- valmistella valtuuston päätettävät hallinnon ja talouden tarkastusta koskevat asiat
- arvioida, ovatko valtuuston asettamat toiminnan ja talouden tavoitteet kunnassa ja kuntakonsernissa toteutuneet ja onko toiminta järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla
- arvioida talouden tasapainotuksen toteutumista tilikaudella sekä voimassa olevan taloussuunnitelman riittävyyttä, jos kunnan taseessa on kattamatonta alijäämää
- huolehtia kunnan ja sen tytäryhteisöjen tarkastuksen yhteensovittamisesta
- valvoa 84 §:ssä säädetyn sidonnaisuuksien ilmoittamisvelvollisuuden noudattamista ja saattaa ilmoitukset valtuustolle tiedoksi
- valmistella kunnanhallitukselle esitys tehtäviään koskeviksi hallintosäännön määräyksiksi sekä arvioinnin ja tarkastuksen talousarvioksi

Tarkastuslautakunta laatii arviointisuunnitelman ja antaa valtuustolle kultakin vuodelta arviointikertomuksen, jossa esitetään arvioinnin tulokset. Arviointikertomus käsitellään valtuustossa tilinpäätöksen yhteydessä. Lautakunta voi antaa valtuustolle muitakin tarpeellisenä pitämiään selvityksiä arvioinnin tuloksista. Kunnanhallitus antaa valtuustolle lausunnon toimenpiteistä, joihin arviointikertomus antaa aihetta.

Valtuusto asettaa tarkastuslautakunnan hallinnon ja talouden tarkastuksen sekä arvioinnin järjestämistä varten. Lautakunnan puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan tulee olla valtuutettuja.

Jämsän kaupungin hallintosäännön 78 §:n mukaan sen lisäksi, mitä kuntalain 121 §:ssä säädetään, tarkastuslautakunnan on:

- seurattava tilintarkastajan tarkastussuunnitelman toteutumista sekä muutoinkin seurattava tilintarkastajan tehtävien suorittamista ja tehtävä tarpeen mukaan esityksiä tilintarkastuksen kehittämiseksi
- huolehdittava, että tilintarkastusta varten on tarpeelliset voimavarat, jotka mahdollistavat tilintarkastuksen suorittamisen julkishallinnon hyvän tilintarkastustavan edellyttämässä laajuudessa
- tehtävä aloitteita ja esityksiä tarkastuslautakunnan, tilintarkastajan ja sisäisen tarkastuksen tehtävien yhteensovittamisesta mahdollisimman tarkoituksenmukaisella tavalla

Jämsän kaupunginvaltuusto asetti 16.8.2021 (55 §) tarkastuslautakunnan toimikaudekseen 1.8.2021 – 31.5.2025.

Lautakunnan kokoonpano ja osallistuminen kokouksiin:

Varsinainen jäsen	Kokoukset	Varajäsen	Kokoukset
Tero Silván, puheenjohtaja	12/12	Pertti Takanen	-
Markku Kankainen, varapj	11/12	Lasse Rikkonen	1/12
Tuula Koponen	10/12	Elina Koivumäki	1 /12
Jyrki Kokko	12/12	Tapani Lappalainen	-
Kyösti Rahkonen	11/12	Arja Maunula	1/12
Sirpa Rintala	-	Sami Äikäs	8/12
Helena Salminen	11/12	Marketta Salonen	-

Tarkastuslautakunnan kokousasioiden esittelijänä on toiminut lautakunnan puheenjohtaja Tero Silván ja varapuheenjohtaja Markku Kankainen. Kokousasioiden valmistelijana ja pöytäkirjanpitäjänä hallintopalvelujen toimistosihteri Merja Väisänen. Lautakunnan kokouksissa on tilintarkastajalla läsnäolo- ja puheoikeus.

Esteellisyydet

Lautakunnan jäsenet ovat ilmoittaneet seuraavat esteellisyydet:

Nimi	
Tero Silván, puheenjohtaja	Ei esteellisyyksiä
Markku Kankainen, varapuheenjohtaja	Ei esteellisyyksiä
Jyrki Kokko, jäsen	Ei esteellisyyksiä
Tuula Koponen, jäsen	Ei esteellisyyksiä
Kyösti Rahkonen, jäsen	Ei esteellisyyksiä
Sirpa Rintala, jäsen	Ei esteellisyyksiä
Helena Salminen, jäsen	Ei esteellisyyksiä
Sami Äikäs, varajäsen	Ei esteellisyyksiä
Elina Koivumäki, varajäsen	Ei esteellisyyksiä
Pertti Takanen, varajäsen	Ei esteellisyyksiä

Esteellisyydet on otettu huomioon tarkastuslautakunnan kokouksissa ja arvioinnissa.

1.2. Tarkastuslautakunnan toiminta

Tarkastuslautakunta on laatinut ohjeellisen arviointisuunnitelmarungon valtuustokaudelle 1.8.2021-31.5.2025 sekä suunnitelman pohjalta arvioinnin työohjelman vuodelle 2022.

Lautakunnan työskentelyssä on huomioitu lainsäädännön vähimmäisvaatimusten lisäksi toiminnan kehittämisen näkökulma, arvioitavuuden edellytyksien olemassaolo, tavoitteiden asettamisen ja seurannan prosessit sekä toimeenpanojen laatu, tuloksellisuus ja vaikuttavuus. Arvioinnin työohjelmaa laadittaessa on kohdistettu ja ajoitettu kuulemiset huomioiden toimialojen merkittäviä ja ajankohtaisia muutoksia tai haasteita.

Tarkastuslautakunta kokoontui 12 kertaa käsittelemään vuoden 2022 arviointia.

1.2.1. Kuulemiset

Tarkastuslautakunnan kokouksissa on kuultu organisaation toiminnasta, talouden ja toiminnan tavoitteiden toteutumisesta sekä ajankohtaisista asioista seuraavia henkilöitä:

Luottamushenkilöt

Kaupunginvaltuuston puheenjohtaja Matti Similä

- Kaupunginvaltuuston puheenjohtajan tilannekatsaus 10/2022
- Näkemys vuoden 2022 aikana tehdyistä toimenpiteistä koskien vuoden 2021 arviointikertomuksen havainnoiteja ja kannanottoja 01/2023

Kaupunginhallituksen puheenjohtaja Jorma Poti

- Kaupunginhallituksen puheenjohtajan tilannekatsaus 10/2022
- Näkemys vuoden 2022 aikana tehdyistä toimenpiteistä koskien vuoden 2021 arviointikertomuksen havainnoiteja ja kannanottoja 01/2023

Konsernihallinto

Kaupunginjohtaja Hanna Helaste

- Jämsän Terveiden tilanne ja riskienarviointi kaupungin näkökulmasta 11/2022

Talousjohtaja Ari Luostarinen

- Talustilanne 2022 ja talousarvio 2023 11/2022
- Tilinpäätös 2022 (khall 27.3.2023) 04/2023

<i>Henkilöstöpäällikkö Maarit Mäntykoski, kehittämisspäällikkö Hannele Rahkonen</i>	
- Henkilöstön työhyvinvoinnin muutos 2022/2023	12/2022
<i>Hallintojohtaja Auli Korhonen</i>	
- Henkilöstökertomus 2022 ja henkilöstösuunnitelma 2023	03/2023
<i>Jyty ry – pääluottamusmies Riikka Ojala</i>	
- Henkilöstöryhmän kuuleminen	01/2023
<i>JUKO ry – pääluottamusmies Päivi Noppari</i>	01/2023
- Henkilöstöryhmän kuuleminen	
<i>Talous- ja suunnittelupäällikkö Erkki Kainulainen</i>	
- Jämsän Vanhaintuki ry:n tilanne ja vaikutus kaupungin talouteen	10/2022
<u>Sosiaali- ja terveystoimi</u>	
<i>Sosiaali- ja terveysjohtaja Sari Hellsten, puheenjohtaja Tuula Peltonen</i>	
- Sosiaali- ja terveyspalvelujen tilannekatsaus ja tulevaisuuden näkymät	11/2022
- Tilinpäätös 2022, taloudellisten ja toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen ja selvitykset merkittävistä poikkeamista	04/2023
<i>Vammaispalvelupäällikkö Armi Lehtinen</i>	
- Vammaispalveluiden tilanne	11/2022
<u>Sivistystoimi</u>	
<i>Sivistystoimenjohtaja Leena Kilpeläinen</i>	
- Sivistystoimen nykytilanne muuttuvassa maailmassa	12/2022
- Tilinpäätös 2022, taloudellisten ja toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen ja selvitykset merkittävistä poikkeamista	03/2023
<u>Elinvoimatoimi</u>	
<i>Tilapalvelupäällikkö Lauri Leppisaari</i>	11/2022
- Kaupungin käyttämättömien rakennusten käyttösuunnitelma	
<i>Kaupungininsinööri Katja Rissanen</i>	
- Tekonurmihankkeen loppuselvitys	12/2022
<i>Elinvoimajohtaja Anna-Liisa Juurinen</i>	
- Tilinpäätös 2022, taloudellisten ja toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen ja selvitykset merkittävistä poikkeamista	03/2023
<i>Maankäyttöinsinööri Rainer Nyholm</i>	
- Kiinteistöselvitysprojektin tilanteen selvitys	01/2023
<u>Liikelaitokset</u>	
<i>Jämsän Ateria- ja Puhtauspalvelut liikelaitos/ Mervi Västinen</i>	
- Tilinpäätöstilanne 2022, taloudellisten ja toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen ja selvitykset merkittävistä poikkeamista	03/2023
<i>Jämsän Vesi –liikelaitos/ Vesa Arvonon</i>	
- Tilinpäätöstilanne 2022, taloudellisten ja toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen ja selvitykset merkittävistä poikkeamista	03/2023

Arvioinnin pohjana ovat olleet myös tilintarkastajan kokouksissa antamat suulliset selvitykset ja raportit sekä toimielinten kokouspöytäkirjat ja niiden osat.

1.2.2. Sidonnaisuusrekisteri

Kuntalain 84 §:ssä määrättyjen kunnan luottamushenkilöiden ja viranhaltijoiden on tehtävä sidonnaisuusilmoitus johtotehtävistään sekä luottamustoimistaan elinkeinotoimintaa harjoittavissa yrityksissä ja muissa yhteisöissä, merkittävästä varallisuudestaan sekä muistakin sidonnaisuuksista, joilla voi olla merkitystä luottamus- ja virkatehtävien hoitamisessa.

Kuntalain 84 §:n mukaan sidonnaisuusilmoitus tehdään tarkastuslautakunnalle, joka valvoo sidonnaisuuksien ilmoittamisvelvollisuuden noudattamista ja saattaa ilmoitukset valtuuston tiedoksi.

Jämsän kaupungin hallintosäännön 79 §:n mukaan tarkastuslautakunta on sidonnaisuusrekisterin rekisterinpitäjä, huolehtii sidonnaisuusrekisterin julkisten tietojen julkaisemisesta kaupungin verkkosivulla ja saattaa sidonnaisuusilmoitukset valtuustolle tiedoksi kerran vuodessa.

Uusi sidonnaisuusrekisteri otettiin käyttöön 1.6.2022. Ilmoitukset tuli tehdä uudelleen ja ne jätettiin kohtuullisessa ajassa tarkastuslautakunnalle.

TARKASTUSLAUTAKUNNAN HAVAINTO JA KANNANOTTO

Sidonnaisuusilmoitukset jätettiin kohtuullisessa ajassa yhtä lukuun ottamatta.

Tarkastuslautakunta vaatii tiiviimpää yhteistyötä valtuustoryhmien kanssa, että sidonnaisuusilmoitukset tulevat tehdyiksi vaaditussa ajassa.

1.3. Tilintarkastus

Kaupunginvaltuusto päätti 24.5.2021 § 34, että Jämsän kaupungin tilintarkastuspalvelut vuosille 2021-2022 hankitaan BDO Auditor Oy:ltä. Myös optiot vuosille 2023 - 2024 päätettiin lunastaa valtuuston päätöksellä 7.11.2022 § 153 BDO Auditor Oy:ltä. Vastuunalaisena tilintarkastajana jatkaa KHT, JHT Minna Havia-Niemi.

Tilintarkastaja on esittänyt tarkastuslautakunnalle:

- tilintarkastuksen tarkastussuunnitelman ja työohjelman 2022
- väliraportin tarkastussuunnitelman toteutumisesta, tarkastustyön kulusta ja tehdyistä havainnoista tilivuoden 2022 aikana
- tilintarkastuskertomuksen kaupunginvaltuustolle ja tilintarkastajan loppuraportin tarkastuslautakunnalle tilivuodelta 2022

2. Sisäinen valvonta ja riskien hallinta

Kuntalain 115 §:n mukaan toimintakertomuksessa on esitettävä tiedot sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä ja keskeisistä johtopäätöksistä.

Jämsän kaupungin ja kaupunkikonsernin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan ohje on valmistunut ja ja hyväksytty kaupunginhallituksessa 18.12.2017.

Ohjeessa on otettu huomioon kuntalain muutos sekä mahdollisuuksien mukaan muut muutokset lainsäädännössä, ohjeistuksessa ja toimintaympäristössä.

Toimintakertomuksessa vuodelta 2022 on esitetty arvio merkittävistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä sekä muista toiminnan kehitykseen vaikuttavista seikoista, selonteko kaupungin sisäisen valvonnan järjestämisestä ja selonteko konsernivalvonnan järjestämisestä.

TARKASTUSLAUTAKUNNAN HAVAINTO JA KANNANOTTO

Konserniohje käsiteltiin kaupunginhallituksessa 12.12.2022, mutta valtuuston päätös siirtyi vuodelle 2023.

Jämsän kaupungin ja kaupunkikonsernin hankintaohje vuodelta 2014 oli edelleen päivittämättä.

Tarkastuslautakunta lausui kaupunginvaltuustolle huolensa Jämsän Vanhaintuki ry:n taloudellisesta tilanteesta ja sen mahdollisista riskeistä kaupungin talouteen.

3. Edellisten vuosien arviointikertomusten aiheuttamat toimenpiteet

Vuodelta 2021 tarkastuslautakunta ei tehnyt kaupunginhallitukselle selvityspyyntöjä.

4. Kaupunkistrategia

Jämsän kaupunginvaltuusto hyväksyi 27.11.2017 kaupunkistrategian raamittamaan ja ohjaamaan Jämsän kaupungin talousarviota ja -suunnittelua sekä päätöksentekoa.

Strategia on hyväksytty kaupunginvaltuustossa 28.11.2022.

Strategiaa pitää tarkastella kerran valtuustokauden aikana (Kuntalaki § 37).

Kaupunkistrategian arvot ovat palveluhenkisyys, avoimuus, kestävyys ja yhteistyökykyisyys, jota tukemaan on laadittu eettinen ohjeistus koskemaan luottamushenkilöitä, viranhaltijoita ja työntekijöitä.

TARKASTUSLAUTAKUNNAN HAVAINTO JA KANNANOTTO

Tarkastuslautakunta on etukäteiskysymyksillään pyrkinyt selvittämään kaupunkistrategian soveltamista käytännön työhön.

Kuulemisten perusteella voidaan todeta, että strategian läpivienti organisaatiossa on vielä kesken.

5. Taloudellisten ja toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen

5.1. Koko kaupunki

Kuntaliiton hallintosääntömallin 64 §:n mukaan:

”Talousarvioon tehtävät muutokset on esitettävä valtuustolle siten, että valtuusto ehtii käsitellä muutosehdotukset talousarviovuoden aikana. Talousarviovuoden jälkeen talousarvion muutoksia voidaan käsitellä vain poikkeustapauksissa.

Tilinpäätöksen allekirjoittamisen jälkeen valtuustolle ei voi enää tehdä talousarvion muutosehdotusta. Määrärahan muutosesityksessä on selvitettävä vaikutukset toiminnan tavoitteisiin ja tuloarvioihin. Vastaavasti toiminnan tavoitteiden tai tuloarvion muutosesityksessä on selvitettävä niiden vaikutukset määrärahoihin. Valtuusto päättää toimielinten määrärahojen ja tavoitteiden muutoksista, kun organisaatiota muutetaan talousarviovuoden aikana.

Liikelaitoksen johtokunta päättää liikelaitoksen johtokuntatasoisten sitovien tavoitteiden muutoksista. Valtuuston asettamien sitovien tavoitteiden muutoksista päättää valtuusto.

Perustelut:

Talousarviovuoden jälkeen talousarvion muutoksia voidaan käsitellä vain poikkeustapauksissa, esimerkiksi oleelliset kunnan rahoitustarpeeseen vaikuttavat muutokset. Talousarviopoikkeamista, joita ei ole hyväksytty talousarviomuutoksina valtuustossa, on annettava selvitys toimintakertomuksessa.”

TARKASTUSLAUTAKUNNAN HAVAINTO JA KANNANOTTO

Tarkastuslautakunta on useiden kuulemistensa perusteella samaa mieltä kaupunginjohtajan kanssa: “Jämsässä yhteistyökulttuuri on merkittävästi parantunut – avoimuuden, vuorovaikutuksen ja luottamuksen arvo on tunnistettu”.

5.1.1. Tuloslaskelma

Vakaan talouden vuosikate tulee olla vähintään pitkäaikaisten lainojen lyhennysten ja poistojen suuruinen.

Kaupunki ja liikelaitokset, ulkoiset erät (TP 2022 s. 31, 155)

milj.€	TP 2022	TP 2021	TP 2020	TP 2019	TP 2018	TP 2017
Toimintatuotot	50,6	48,9	41,5	42,5	41,9	38,9
Valmistus omaan käyttöön	0,3	0,3	0,3	0,3	0,5	0,5
Toimintakulut	189,0	179,9	168,6	165,4	164,6	164,2
- henkilöstökulut	49,1	46,9	43,5	43	43,4	43,4
- palvelujen ostot	124,4	113,4	106,2	103,2	102,5	101,5
- muu	20,5	19,6	18,9	19,2	18,8	19,3
Toimintakate	138,0	-130,8	-126,8	122,7	-122,3	-124,8
Verotulot	91,1	92,7	87,4	84,9	84,0	85,4
Valtionosuudet	47,3	46,6	51,1	42,5	42,3	43,8
Rahoitus +/-		0,4	0,8	0,7	1,3	0,6
Vuosikate	0,86	8,9	12,5	5,5	5,3	5
Poistot	8,6	8,6	8,4	8,1	8,2	10,8
Satunnaiset tuotot/kulut	0	0			4,3	
Poistoeron/varausten lisäys- tai vähennys rahastojen muutos +/-	0,0	0,1	0,2	0,2	0,1	2,5
Yli(+)/ali(-)jäämä	-7,75	0,4	4,2	-2,3	1,5	-3,3

5.1.2. Rahoituslaskelma

Kaupunki ja liikelaitokset (TP 2022 s. 38, 156)

milj.€	2022	2021	2020	2019	2018	2017
Rahavarojen muutos	-5,8	-3,6	9,2	-5,2	0,4	4,3
Lyhytaikaisten lainojen muutos	0	0,33	-0,1	1,00		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	0	0	4		4	10
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	4,4	4,8	-5,2	-4,5	-4,5	-4,3
Antolainauksen muutos	-0,6	-0,5	0,6	0,4	-0,5	0,5

Kaupungin omistamat yhtiöt lyhensivät niille annettuja lainoja maksusuunnitelmien mukaisesti.

5.1.3. Tase

Kaupunki ja liikelaitokset (TP2022 s. 40-41)

milj.€	2022	2021	2020	2019	2018
Taseen loppusummat	139,6	149,4	152	147	152,9
Oma pääoma	81,1	88,6	88	83,8	86,1
Vieras pääoma	54,4	56,1	59,1	58,7	61,9
Kumulatiivinen yli(+)/ali(-)jäämä	-3,5	4,0	3,6	-0,6	1,8

Konsernirahaston tasearvo oli 6,9 milj.€

Taseen tunnusluvut (TP 2022 s. 40-41) ja Kuntien avainluvut, Tilastokeskus)

	2022	2021	2020	2019	2018	2017
Kaupungin omavaraisuusaste	60,17	61,42	60,11	59,41	59,55	59,90
Suhteellinen velkaantuneisuus	28,78	29,86	32,84	34,54	35,71	35,10
Lainakanta milj.€	31,66	35,47	39,91	41,2	42,9	43,4
Lainakanta €/asukas Jämsä	1636	1794	2007	2043	2083	2080
Lainakanta €/asukas Koko maa	3448	3478	3341	3360	3051	2921

TARKASTUSLAUTAKUNNAN HAVAINTO JA KANNANOTTO

Vuosikate ei kata poistoja.

Tilikauden tulos oli huomattavasti alijäämäinen -7,75 M€. Kumulatiivinen alijäämä on tilikauden jälkeen -3,5 M€.

5.1.4. Talousarvion toteutuminen

Kuntalain 115 §:n mukaan tilinpäätökseen sisältyvässä toimintakertomuksessa on esitettävä selvitys valtuuston asettamien toiminnan ja talouden tavoitteiden toteutumisesta kunnassa ja kuntakonsernissa.

Talousarviossa mainitut toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet sekä perustelut ovat toimielimiä ja niiden alaisia talousyksiköitä sitovia. Liikelaitosten osalta noudatetaan kunnallisen liikelaitoksen ohjeistusta.

Liikelaitoksia sitovia eriä ovat korvaus perus- ja lainapääomasta, mahdollinen toiminta-avustus liikelaitokselle, peruspääoma- tai lainasijoitus liikelaitokseen, lainapääoman palautus, nettotulos ja investointien kokonaismenot (Talousarvion ja -suunnitelman sitovuus).

Käyttötalouden toteutuminen, sisäiset ja ulkoiset erät, ei liikelaitoksia (TP 2022 s. 65)

milj.€	TA 2022 alkup.	TA 2022 muutettu	TP2022	alitettu-ylitetty+	TP 2021	TP 2020	TP 2019
Toimintatuotot	52,3	52,2	60,3	-8,11	58,3	51,0	50,0
Valmistus omaan käyttöön	0,2	0,2	0,3	-0,08	0,2	0,2	0,3
Toimintakulut	186,4	188,4	200,0	-11,64	190,7	179,8	174,8
henkilöstökulut	43,5	44,1	44,9	-0,84	42,7	39,4	38,6
palvelujen ostot	117,0	118,3	129,6	-11,30	122,9	115,8	111,4
muu	25,77	26,1	25,1	1,07	25,1	24,7	24,8
Toimintakate	-133,8	-135,9	-139,4	3,45	-132,1	-128,6	-124,5
Verotulot	90,2	90,9	91,1	-0,20	92,7	87,4	84,9
Valtionosuudet	47,0	47,1	47,3	-0,20	46,6	51,1	42,5
Rahoitus +/-	1,0	0,2	0,8	-0,60	0,6	1,0	0,9
Vuosikate	4,4	2,2	-0,2	2,44	7,7	10,9	3,8
Poistot	7,2	7,2	7,1	0,16	7,2	7,3	7

TARKASTUSLAUTAKUNNAN HAVAINTO JA KANNANOTTO

Talousarvion ja tilinpäätöksen ero oli tarkasteluvuonna poikkeuksellisen suuri.

5.2. Toimialat

Tarkastuslautakunta tarkasteli taloudellisten tavoitteiden toteutumista muutettuun talousarvioon verrattuna, alkuperäinen talousarvio näkyy taulukoissa omana sarakkeenaan. Talouden poikkeamiin keskityttiin toimialoja tilinpäätöksestä kuulevissa kokouksissa. Toiminnallisten tavoitteiden toteutumista on selvitetty toimintakertomuksessa ja niistä on kuultu toimialojen johtoa.

Talousarvion toteutumisen päätarkastelu on suoritettu toimialoittain. Mikäli toimialan toteutuksessa on merkittävä poikkeama, tarkastelu ulotetaan tulosaluetasolle. Toimialoittaiset taloudellisten tavoitteiden toteutumisluvut sisältävät myös sisäiset erät.

5.2.1. Yleishallinto

(TP 2022 s. 65-81)

Yleishallinto milj.€	TA 2022 alkup.	TA 2022 muutettu	TP 2022	alitettu-ylitetty+	TP 2021	TP 2020	TP 2019	TP 2018	TP 2017
Toimintatuotot	4,25	4,95	4,13	-0,81	3,07	2,96	2,95	3,22	3,7
Valmistus omaan käyttöön	0	0,00	0,00	0,00	0,02	0,01	0,06	0,14	0,12
Toimintakulut	14,10	14,43	13,70	-0,73	13,43	12,88	12,34	12,02	12,16
henkilöstökulut	5,52	5,32	4,95	-0,36	4,86	4,19	3,85	3,75	3,59
palvelujen ostot	6,22	6,34	6,02	-0,31	5,59	5,88	5,85	5,85	5,8
muu	2,65	2,78	2,74	-0,03	2,99	2,81	2,65	2,4	2,77
Toimintakate	-9,85	-9,49	-9,57	-0,08	-10,35	-9,91	-9,33	-8,67	-8,34
Poistot	0	0,0	0,0	0,00	0,1	0,1	0,1	0,2	0,07

Yleishallintoon kuuluvat tulosalueina kaupunginvaltuusto, vaalit, tarkastuslautakunta, kaupunginhallitus, hallintopalvelut, henkilöstöpalvelut, talouspalvelut sekä hankinta- ja logistiikkapalvelut.

5.2.2. Sosiaali- ja terveystoimi

(TP 2022 s. 81-100)

Sosiaali- ja terveystoimi milj.€	TA 2022 alkup.	TA 2022 muutettu	TP 2022	alitettuylitetty+	TP 2021	TP 2020	TP 2019	TP 2018	TP 2017
Toimintatuotot	29,55	29,55	38,46	8,91	37,28	30,70	30,26	28,82	26,65
Toimintakulut	116,60	117,49	129,50	12,01	123,62	115,75	112,12	111,07	109,79
henkilöstökulut	11,42	11,49	12,43	0,94	11,53	10,41	9,96	9,94	9,53
palvelujen ostot	94,60	95,41	107,46	12,05	102,35	95,29	91,86	91,11	90,5
muu	10,59	10,59	9,61	-0,98	9,74	10,04	10,30	10,02	9,76
Toimintakate	-87,05	-87,94	-91,04	-3,10	-86,34	-85,04	-81,86	-82,25	-83,14
Poistot	0,0	0,0	0,0	0,00	0,3	0,0	0,0	0,08	0,19

Sosiaali- ja terveystoimeen sosiaali- ja terveyslautakunnan alaisuuteen kuuluvat tulosalueina sosiaali- ja terveystoimen hallinto, sosiaalityö ja perhepalvelut, vammaispalvelut, vanhuspalvelut, terveystoimen erikoissairaanhoidot.

TARKASTUSLAUTAKUNNAN HAVAINTO JA KANNANOTTO

Jämsän Terveys Oy:n sopimuksen eri kohtien tulokannassa ei ole saavutettu osapuolien välillä edelleenkään yhteisymmärrystä.

Sosiaalialan kaikkia virkoja ei ole saatu täytettyä, rekrytoinneissa on ollut haasteita v. 2022.

5.2.3. Sivistystoimi

Sivistystoimialaan sivistyslautakunnan alaisuuteen kuuluvat tulosalueina sivistystoimen hallinto, varhaiskasvatus, perusopetus, lukio-opetus ja elämälaatu- ja kulttuuripalvelut (opistot, kirjastopalvelut, liikuntapalvelut ja nuorisopalvelut).

(TP 2022 s. 101-129)

Sivistystoimi milj.€	TA 2022 alkup.	TA2022 muutettu	TP 2022	alitettuylitetty+	TP 2021	TP 2020	TP 2019	TP 2018	TP 2017
Toimintatuotot	2,81	3,02	3,16	0,14	2,80	2,54	2,85	2,61	2,66
Toimintakulut	38,19	38,74	39,16	0,42	37,53	36,08	36,87	37,39	37,77
henkilöstökulut	22,86	23,26	23,37	0,12	22,43	21,25	21,42	21,03	21,37
palvelujen ostot	8,36	8,52	8,38	-0,14	8,39	8,03	8,71	9,29	9,29
muu	6,96	6,97	7,03	0,06	6,72	6,79	6,75	7,07	7,11
Toimintakate	-35,38	-35,72	-36,00	-0,28	-34,74	-33,54	-34,02	-34,77	-35,11
Poistot	0,0	0,0	0,0	0,00	0,3	0,2	0,2	0,2	0,2

TARKASTUSLAUTAKUNNAN HAVAINTO JA KANNANOTTO

Varhaiskasvatuksessa 1/3 paikoista on täytetty määräaikaikaisilla, ei- kelpoisilla henkilöillä.

5.2.4. Elinvoimatoimi

Yhdyskuntatoimen toimialalla teknisen lautakunnan alaisuuteen kuuluvat tulosalueet ovat tekninen hallinto, kaavoitus ja tonttutuotanto, kunnallistekniset palvelut ja tilapalvelut.

Ympäristölautakunnan alaisuuteen kuuluu valvontatoimi. Elinvoimalautakunta aloitti kuntavaalien jälkeen toimintansa ja sen alaisuudessa toimii valvontajaosto. Yrityspalvelut siirtyivät kaupungin alaisuuteen Jämsekin toiminnan loppumisen myötä.

(TP 2022 s. 130 -144)

Elinvoima milj.€	TA 2022 alkup.	TA2022 muutettu	TP 2022	alitettu- ylitetty+	TP 2021	TP 2020	TP 2019	TP 2018	TP 2017
Toimintatuotot	15,71	14,71	14,59	-0,13	15,18	14,82	13,96	14,54	13,06
Valmistus omaan käyttöön	0,2	0,2	0,3	0,08	0,2	0,2	0,2	0,3	0,32
Toimintakulut	17,48	17,69	17,63	-0,06	16,11	15,14	13,50	13,76	14,09
henkilöstökulut	4,033	4,03	4,18	0,15	3,90	3,49	3,40	3,96	4,34
palvelujen ostot	7,83	8,04	7,37	-0,67	6,58	6,64	4,98	5,14	5,51
muu	5,61	5,61	6,08	0,47	5,29	5,01	5,12	4,65	4,24
Toimintakate	-1,54	-2,77	-2,76	0,01	-0,69	-0,11	0,69	1,07	-0,71
Poistot	6,8	6,8	6,7	-0,10	6,8	6,9	6,8	6,5	9,14

5.3. Liikelaitokset

5.3.1. Jämsän Ateria- ja Puhtauspalvelut liikelaitos

Jämsän Ateria- ja Puhtauspalvelu vastaa kaupungin ruoka- ja puhtauspalveluista.

Talousarvion toteutuminen, ulkoiset ja sisäiset erät (TP 2022 s. 183-198)

milj,€	TA 2022 alkup.	TA 2022 muutettu	TP 2022	alitettu- ylitetty+	TP 2021	TP 2020	TP 2019	TP 2018	TP 2017
Toimintatuotot	6,35	6,35	6,50	0,15	6,44	5,85	6,84	7,45	7,68
Toimintakulut	6,098	6,10	6,70	0,61	6,70	6,04	6,69	7,12	7,28
henkilöstökulut	3,49	3,49	3,87	0,38	3,84	3,47	3,89	4,12	4,05
palvelujen ostot	0,81	0,81	0,96	0,15	0,97	0,78	0,82	0,9	1,01
muu	1,80	1,80	2,01	0,21	1,88	1,93	1,98	2,2	2,22
Toimintakate	0,25	0,25	-0,21	-0,46	-0,26	-0,20	0,15	0,33	0,4
Poistot	0,13	0,13	0,13	0,00	0,13	0,13	0,13	0,13	0,13

5.3.2. Jämsän Vesi liikelaitos

Jämsän Vesi –liikelaitoksella on oma johtokunta.

Talousarvion toteutuminen, ulkoiset ja sisäiset erät (TP 2022 s. 199-212)

milj.€	TA 2022 alkup.	TA 2022 muutettu	TP 2022	alitettu- ylitetty+	TP 2021	TP 2020	TP 2019	TP 2018	TP 2017
Toimintatuotot	4,93	4,93	4,69	-0,24	4,56	4,23	4,20	4,22	4,26
Valmistus omaan käyttöön	0,07	0,07	0,01	-0,05	0,03	0,05	0,06	0,07	0,08
Toimintakulut	2,67	2,67	3,16	0,49	2,97	2,31	2,70	2,42	2,44
henkilöstökulut	0,66	0,66	0,70	0,04	0,62	0,58	0,72	0,689	0,7
palvelujen ostot	1,14	1,14	1,09	-0,05	1,35	0,95	1,14	0,944	0,94
muu	0,95	0,95	1,44	0,49	1,11	0,77	0,85	1,51	0,8
Toimintakate	2,33	2,33	1,54	-0,79	1,61	1,97	1,55	1,87	1,9
Poistot	1,47	1,47	1,44	-0,03	1,26	0,78	0,97	1,06	1,04

6. Talouden tasapainotusohjelman ja toimenpiteiden toteutuminen

Kuntalain 110 §:n mukaan ”Taloussuunnitelman on oltava tasapainossa tai ylijäämäinen. Kunnan taseeseen kertynyt alijäämä tulee kattaa enintään neljän vuoden kuluessa tilinpäätöksen vahvistamista seuraavan vuoden alusta lukien. Kunnan tulee taloussuunnitelmassa päättää yksilöidyistä toimenpiteistä, joilla alijäämä mainittuna ajanjaksona katetaan”.

Ali-/ylijäämä 2013-2022 sekä ennuste 2023-2025 taloussuunnitelman mukaan (TP 2022 s. 64)

	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Tilikauden yli(+)/ali(-)jäämä	1,6	2,1	2,0	-1,4	-3,3	1,5	-2,4	4,2	0,4	-7,5	0,1	-2,7	-1,7
Kumulatiivinen yli(+)/ali(-)jäämä	0,9	3	4,9	3,5	0,3	1,8	-0,6	3,6	4,0	-3,5	-3,4	-6,2	-7,9

TARKASTUSLAUTAKUNNAN HAVAINTO JA KANNANOTTO

Jämsän kaupungin menot ovat kasvaneet ja tulopohja kaventunut.
Tästä aiheutuu rakenteellista alijäämää. Kumulatiivinen alijäämä on 3,5 milj. euroa.

7. Investointien toteutuminen

Investointitason pitäisi olla vuosipoistojen suuruinen. Vuonna 2022 poistot olivat 8,6 milj.€.

Kaupunki ja liikelaitokset (TP s. 38)

milj.€	2022	2021	2020	2019	2018	2017
Investointimenot	6,6	7,1	7,8	7,5	6,5	7,5
Rahoitusosuudet investointeihin	0,0	0,6	0,0	0,1	0,5	0,3
Nettoinvestoinnit	4,0	6,1	7,6	7,4	6,0	-7,2
Käyttöomaisuuden myynnit	0,3	0,3	0,0	0,2	0,3	0,2

TARKASTUSLAUTAKUNNAN HAVAINTO JA KANNANOTTO

Investoinnit eivät kattaneet vuosipoistoja.

Kaupunki ja liikelaitokset yhteensä nettoinvestoinnit 4,0 milj.€ (brutto 6,6).

INVESTOINNIT JÄMSÄN KAUPUNKI + LIKELAITOKSET

	Talousarvio 2022	Tilinpäätös 2022	Toteuma% 2022
Investoinnit			
MENOT	-7 210 000 €	-6 617 410 €	92 %
TULOT	293 700 €	1 779 976 €	606 %
NETTO	-6 916 300 €	-4 837 434 €	70 %
Investoinnit Jämsän Kaupunki			
MENOT	-6 165 000 €	-6 263 733 €	102 %
TULOT	293 700 €	1 779 976 €	606 %
NETTO	-5 871 300 €	-4 483 757 €	76 %
Investoinnit Jämsän Vesiliikelaitos			
MENOT	-1 045 000 €	-353 677 €	34 %
TULOT	0 €	0 €	0 %
NETTO	-1 045 000 €	-353 677 €	34 %

Investointimenot, kaupunki ja liikelaitokset (TP s. 145)

milj.€	TA 2022	TA 2022 muutettu	TP 2022	alitettu-ylitetty+	TP 2021	TP 2020	TP 2019	TP 2018	TP 2017
Kaupunki	5,9	0,0	4,5	4,5	4,4	2,6	7,5	5,7	6
Jämsän Vesi liikelaitos	1,0	0,0	0,4	0,4	2,7	5,0	1,1	0,9	1,5
Jämsän Ateria liikelaitos	0	0	0	0,0	0,0	0	0	0	0
Jämsän Jätehuolto liikelaitos	0	0	0	0,0	0,0	0	0	0	0
	6,9	0,0	4,8	4,8	7,1	7,6	8,6	6,5	7,5

8. Henkilöstö

Kaupungin henkilöstöpalvelut on laatinut vuodelta 2022 erillisen henkilöstökertomuksen, jota yhteistyötoimikunta on käsitellyt 17.3.2023 ja kaupunginhallitus 20.3.2023.

Kaupunginhallitukselle raportoidaan neljännesvuosittain talous- ja toimintaraportoinnin yhteydessä henkilöstömäärät, palkkakustannukset ja terveysperäiset poissaolot.

Palvelurakenteessa vuoden 2009 jälkeen suurimmat muutokset ovat aiheutuneet terveydenhuollon osaukoituksesta Jokilaakson Terveys Oy:lle v. 2010 ja sosiaali- ja terveystoimen palvelutuotannon ulkoistamisesta Jämsän Terveys Oy:lle v. 2015.

Henkilötyövuodet 2020 - 2022/ toimialoitainen talousarvion toteutuma ja seuranta (HS s. 9)

	Henkilötyövuodet	Hensu	Toteutunut	Hensu	Toteutunut	Hensu	Toteutunut	Muutos	Muutos
		2020		2021		2022		2020 - 2021	2022 - 2021
Vakinaiset	Konsernipalvelut	46,52	49,13	49,75	51,6	54,92	51,5	2,47	0,1
	Sosiaali- ja terveystoimi	146,13	129,29	146,2	137,9	177,65	145,3	8,61	7,4
	Sivistystoimi	397,13	353,91	405	353,3	399,27	330	-0,61	-23,3
	Elinvoima	67,87	61,81	68	65	67,75	65,5	3,19	0,1
	Ateria-liikelaitos	90,58	81,82	86,08	74,7	80,08	68,8	-7,12	-5,9
	Vesi-liikelaitos	10	10,03	10	9,2	10	11	-0,80	1,8
	Vakinaiset yhteensä	758,23	685,99	765,03	691,8	789,67	672,1	5,81	-19,6
Määräaikaiset	Konsernipalvelut	6,9	21,36	8,63	36	12,04	43,5	14,64	-21,36
	Sosiaali- ja terveystoimi	32,43	40,26	31,10	44,1	32,67	57,1	3,84	13
	Sivistystoimi	52,66	95,8	55,05	97,6	55,54	129,8	1,8	32,2
	Elinvoima	4,38	13,37	8	9,8	10	15,7	-3,57	5,9
	Ateria-liikelaitos	7,48	21,33	6,96	27,9	12,96	28,3	6,57	0,4
	Vesi-liikelaitos	0	0	0	0	0	0	0	0
	Määräaikaiset yhteensä	103,85	192,12	109,74	215,4	123,21	274,5	23,28	59,1
Yhteensä		862,08	878,11	874,77	907,2	912,88	946,7	29,09	39,5

Jämsän kaupungin vakinaisen henkilöstön keski-ikä 31.12.2022 oli 50,19 vuotta.

Vuonna 2022 vanhuuseläkkeelle jäi 34 henkilöä. Vuonna 2021 vanhuuseläkkeelle jäi 29 henkilöä ja vuonna 2020 22 henkilöä. Eläkepoistumaennuste 2023-2027 on 97 vanhuuseläkkeelle siirtyvää henkilöä. Eläkeennusteessa on ennakoitu sosiaali- ja terveystoimesta hyvinvointialueelle siirtyvä henkilöstö vuoden 2023 alusta.

Terveysperusteiset poissaolot kalenteripäivinä:

Terveysperusteiset poissaolot kalenteripäivinä	2020	2021	2022
päivää / henkilö	18,88	18,85	21,08

Terveysperusteiset poissaolot ovat henkilötyövuotta kohti tarkasteltuna nousseet reilulla kahdella päivällä (2,23 kpv) verrattuna vuoteen 2021.

Valtakunnallinen ilmiö on ollut, että sairauspoissaolot ovat lisääntyneet vuonna 2022. Tarkastellessa terveysperusteisia poissaoloja pituuden mukaan luokiteltuna poissaolon kasvu painottuu luokkiin 1–7 ja 8–29 kalenteripäivää. Luokissa 30–59, 60–89 ja 90–179 poissaolot ovat päinvastoin jopa vähentyneet. Yli 180 päivän poissaoloissa on vähän kasvua. Tulee muistaa, että yli 180 päivän poissaolot olivat lähes puolittuneet vuodesta 2020 vuoteen 2021. Poissaolojen pituudesta voidaan tehdä päätelmiä poissaolojen syistä eli koronaepidemia sekä muiden hengitystieinfektioiden merkittävä lisääntyminen ovat kasvattaneet niitä. Kaupungin töistä suurin osa on asiakasrajapinnassa tehtävää ja niihin töihin ei hengitystieinfektio-oireisena voi tulla ja nämä työt ovat mahdotonta toteuttaa täysin etänä. Pidempien poissaolojen määrän lasku kertoo työkykyjohtamisen toimivuudesta.

Vuonna 2022 koko vuoden palvelussuhteessa olleilla *terveysperusteisia poissaoloja ei ollut lainkaan* 17,3 prosentilla. Vuonna 2021 vastaava osuus oli 33,3 ja vuonna 2020 vastaavasti 32,1 prosenttia. Poissaolottomien osuus kääntyi pitkän nousujohtaisen kehityksen jälkeen laskuun vuonna 2022.

Työpaikkatapaturmiin liittyvät sairauspoissaolot ovat lisääntyneet edelliseen vuoteen verrattuna, vaikka kappalemääräisesti työpaikkatapaturmia on raportoitu vähemmän. Jämsän kaupungissa oltiin 858 kalenteripäivää pois työpaikkatapaturmien vuoksi vuonna 2022. Vuonna 2021 päiviä oli 231 ja vuonna 2020 vastaavasti 377 päivää.

	2020	2021	2022
Työmatkatapaturmat, kpl	4	8	10
Työpaikkatapaturmat, kpl	34	45	34

Jämsän kaupungilla työhyvinvoinnin ja työturvallisuuden johtamista ohjaa jämsäläinen hyvän työn malli. Myös aktiivisen tuen toimintamalli on käytössä.

TARKASTUSLAUTAKUNNAN HAVAINTO JA KANNANOTTO

Henkilöstön työhyvinvointikyselyn alhainen vastausprosentti herättää huolta.

Kaupungin henkilöstömäärä on kasvanut vuosittain.

9. Kuntakonserniin kuuluvat yhteisöt

Tarkastuslautakunnassa on ollut kuultavana Jämsän Ateria- ja Puhtauspalvelut liikelaitoksen johtaja Mervi Västinen ja Jämsän Vesi -liikelaitoksesta Vesa Arvonon.

Jämsän kaupungin konsernitilinpäätökseen sisältyy tytäryhtiöinä 9 osakeyhtiötä (joista 6 on kiinteistöyhtiöitä), 3 kuntayhtymää, 3 yhteis- ja omistusyhteisyhteisöä ja muita yhteisöjä on 2.

(TP 2022 s.58, 59, 60, 61)

milj.€	2022	2021	2020	2019	2018	2017
Konsernitaseen loppusummat	180,9	194,5	198,7	196,8	203,5	203,9
Oma pääoma	94,6	104,2	105,4	100,6	103,0	102,7
Vieras pääoma	83,6	86,7	90,4	94,0	98,0	98,9
josta pitkäaikaista	42,9	53,3	58,8	61,3	68,1	69,4
Konsernituloslaskelman toimintatuotot	92,1	76,7	66,5	67,5	66,9	63,8
Konsernituloslaskelman toimintakulut	226,4	216,2	201,7	198,2	196,6	195,5

Kaupunginvaltuusto on hyväksynyt vuonna 2011 Jämsän kaupungin konserniohjeen sekä hyvää hallinto- ja johtamistapaa koskevan ohjeistuksen kaupunkikonsernissa. Konserniohjetta on tarkennettu v. 2013. Konserniohjetta on edelleen tarkennettu kuntalain ja hallintosäännön muutosten vuoksi, kaupunginvaltuusto on hyväksynyt tarkennetun konserniohjeen 5.3.2018.

Kaupunginhallitus on v. 2022 esittänyt valtuustolle konserniohjeen hyväksymistä. Kaupunginvaltuuston hyväksyntä siirtyi vuodelle 2023.

Tavoitteena on ollut, että konserniohjeistusta noudattamalla saadaan kaupungin ja tytäryhtiöiden toimintaperiaatteita yhdenmukaistettua mm. henkilöstöpolitiikassa, taloudenhoidossa ja suhteissa kolmansiin osapuoliin sekä varmistaa, että kuntakonsernia voidaan tehokkaasti ohjata yhtenäisillä ohjeilla ja toimintaperiaatteilla.

10. Tarkastuslautakunnan havainnot ja kannanotot

- Tarkastuslautakunnan arviointityötä varten on oltava olemassa täsmälliset valtuuston päätökset ja näiden seurantatiedot. Arvioinnin kannalta keskeisiä asiakirjoja ovat kaupungin strategia, talousarvio ja toimintasuunnitelma taloudellisine ja toiminnallisine tavoitteineen sekä niitä vastaavat tilinpäätös ja toimintakertomus sekä työhyvinvointitulokset. Tavoitteet talousarviossa ja toimintasuunnitelmassa sekä niiden raportointi tilinpäätöksessä ja toimintakertomuksessa ovat soveltuneet arviointien tekemiseen.

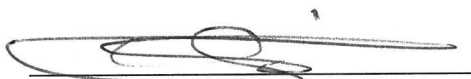
Tarkastuslautakunnan arviointikertomus vuodelta 2022 on laadittu toimialojen kuulemisen, seurantaraporttien, tilinpäätösasiakirjojen ja muiden selvitysten perusteella.

11. Tarkastuslautakunnan esitys kaupunginvaltuustolle

Tavoitteet talousarviossa ja toimintasuunnitelmassa ja niiden raportointi tilinpäätöksessä ja toimintakertomuksessa ovat oikeellisia ja luotettavia.

Tarkastuslautakunta esittää, että valtuusto pyytää kaupunginhallitusta, lautakuntia, johtokuntia ja kaupungin johtoa kiinnittämään huomiota arviointikertomuksessa esitettyihin havaintoihin ja kannanottoihin.

Jämsässä 17 päivänä toukokuuta 2023

Tero Silván
puheenjohtaja

Markku Kankainen
varapuheenjohtaja

Jyrki Kokko
jäsen

Tuula Koponen
jäsen

Kyösti Rahkonen
jäsen

Helena Salminen
jäsen

Sami Äikäs
varajäsen